Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συμπόσιον Σάμ. (Κουμαδαρ. Μαυραντζ. κ.ἀ.) **4)** Ἄνθη τῆς ἐκκλησίας χρησιμοποιηθέντα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς ἁγίου, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν οἱ πιστοὶ μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐκ δίσκου ρίπτοντες εἰς ἕτερον χρηματικόν τι ποσὸν κατὰ προαίρεσιν Σάμ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γιουρτὴ* Πελοπν. (Ξηροκ.)

γιορτιακὸς ἐπίθ. Θρᾴκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ι ο ρ τ ὴ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι α κ ό ς.

Ἑορταστικός, γ ι ο ρ τ ι α ν ό ς, τὸ ὁπ. βλ. Ἀντίθ. κ α θ η μ ε ρ ι ν ι α κ ό ς.

γιορτιανὰ ἐπίρρ. Εὔβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ ι ο ρ τ ι α ν ό ς.

Κατὰ ἑορτάσιμον ἡμέραν: *Γιορτιανὰ δουλεύγετε;*

γιορτιανὸς ἐπίθ. ἐνιαχ. *γιορθιανὸς* Κρήτ. *γιουρτιανὸς* βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ι ο ρ τ ὴ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -α ν ό ς.

Ἁρμόζων εἰς ἑορτήν, ἑορταστικός: *Σήμερα φουρεῖ τοὺ γιουρτιανό τ'ς φ'στάν'* ἐνιαχ. βόρ. ἰδιώμ. *Σήμερα φουρεῖς τὰ γιουρτιανὰ σ', λέπου* Εὔβ. (Ἄκρ.)

γιορτιάτικος ἐπίθ. *ἑορτιάτικος* Δ. Κρήτ. *γιορτιάτικος* σύνηθ. *γιορτάτ'κος* Πόντ. (Τραπ.) *γιουρτιάτ'κους* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *γιορτιατικὸς* Θρᾴκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ι ο ρ τ ὴ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά τ ι κ ο ς.

Ἰδίᾳ ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὁ εἰς ἑορτὴν ἁρμόζων, ἀνήκων, ἑορταστικὸς σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ.): *Γιορτιάτικα ροῦχα. Γιορτιάτικη μέρα. Σήμερα φοροῦν ὅλοι τὰ γιορτιάτικά τους ροῦχα* σύνηθ. *Γιορτάτ'κον λῶμαν* (= ἔνδυμα) Τραπ. *Πρὶν ὀγδόντα χρόνια τὰ σεγκούνια τὰ κεντοῦσαν τὰ γιορτιάτικα μὲ χρυσὲς κλωστές, καὶ τὰ ἄλλα μὲ κόκκινες* Ἤπ. (Ἑλληνικ.) *Καθημερ'νιάτ'κα, γιουρτιάτ'κα ροῦχα* Θεσσ. (Τρίκερ.) *Γιουρτιάτ'κου τραπέζ'* Μακεδ. (Βόιον). *Γιουρτιάτ'κους νουδᾶς* (αἴθουσα ὑποδοχῆς κατὰ τὰς ἑορτὰς) Μακεδ. (Κοζ.) || Παροιμ. *Γιορτιάτικη δουλειὰ ποτὲ δὲν προφτελεύει* (ὅτι ὁ ἐργαζόμενος εἰς ἑορτάσιμον ἡμέραν ἁμαρτάνει) Ν. Πολίτ., Παροιμ., 4, 524 || Ποίημ.

Κ' εἶν' ὅλοι 'ς τὲς γιορτιάτικες ντυμένοι φορεσιὲς

Κ Κρυστάλλ. Ἔργα, 1, 148. Τὸ ἐπίθ. καὶ ὡς οὐσ. κατὰ πληθ. *γιορτιάτικα, τὰ* = ἡ ἑορτάσιμος περιβολὴ σύνηθ.: *Ἔβανα σήμιρα τὰ γιουρτιάτ'κα μ' γιὰ νὰ πάου 'ς 'ν ἀκκλησὰ* (= εἰς τὴν ἐκκλησίαν) Ἀλόνν. || Ποίημ.

Μὰ ἐκεινὸς ποὺ ἐφόρεγε τὰ γιορτιάτικά του,
λίγο ἔλειψε νὰν τὄρτη ἀποπληξία
κ' ἐφώναξε πὼς εἶναι προδοσία

Α. Λασκαρᾶτ., Στιχουργ.[2], 43.

γιορτικὸς ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ι ο ρ τ ὴ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι κ ό ς.

Γ ι ο ρ τ ι ν ό ς, τὸ ὁπ. βλ. Τὸ οὐδ. κατὰ πληθ. ὡς οὐσ., ἡ ἑορτάσιμος ἐνδυμασία: Ἄσμ.

Χαλάλιν σας τ' ἀπ'-πάριν μου τσαὶ τὰ ὑπάρκοντά μου
χαλάλιν σας τὰ ροῦχα μου τὰ κάχα γιορτικά μου

(*κάχα* = κάθε). Συνών. βλ. εἰς λ. γ ι ο ρ τ ά σ ι μ ο ς.

γιορτινοντυμένος ἐπίθ. Α. Καρκαβίτσ., Λόγ. Πλώρ., 19.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γ ι ο ρ τ ι ν ὰ καὶ τῆς μετοχ. ν τ υ μ έ ν ο ς, διὰ τὴν ὁπ. βλ. ν τ ύ ν ω.

Ὁ ἑορταστικῶς ἐνδεδυμένος: *Γιορτινοντυμένοι γύριζαν 'ς τὰ σκαριά.*

γιορτινοντυνᾶτος ἐπίθ. Ἤπ. (Ριζοβ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. γ ι ο ρ τ ι ν ο ν τ ύ ν ω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ᾶ τ ο ς, ἀναλογικῶς πρὸς τὰ γ ε λ ῶ - γ ε λ ᾶ τ ο ς, τ ρ έ χ ω - τ ρ ε χ ᾶ τ ο ς.

Ὁ ἑορταστικῶς ἐνδεδυμένος: Ἄσμ.

Περδικούλα γιορτινοντυνάτη κι ὄμορφο πουλλί,
αὐτοῦ στὰ πλάγια ποὺ κοιμᾶσαι καὶ στὰ πετρωτὰ
δὲ φοβᾶσαι τὰ γεράκια καὶ τὸ σταυραϊτό;

Συνών. γ ι ο ρ τ ι ν ο ν τ υ μ έ ν ο ς.

γιορτινὸς ἐπίθ. σύνηθ. *γιουρτινὸς* Στερελλ. (Ἅγιος Κωνσταντ.) *γιουρτ'νὸς* βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ι ο ρ τ ὴ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ν ό ς.

Ὁ εἰς ἑορτὴν ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος ἑορτάσιμος, ἑορταστικὸς σύνηθ.: *Γιορτινὴ μέρα - φορεσιά. Γιορτινὰ ροῦχα - φορέματα* σύνηθ. *Ἔβαλε τὴ γιορτινή του τὴ φωνὴ* (εἰρων., τὴν ὡραιοτέραν φωνήν του, τ ὴ ν κ α λ ή τ ο υ) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) *Πουδιὰ β' λουδένια, κόκκ'ν', γιουρτινὴ* Στερελλ. (Ἅγιος Κωνσταντ.) *Δὲν ἔπαυε 'ς τοὺς δρόμους ἡ γιορτινὴ ἀλαλαγὴ* Γ. Βλαχογιάνν. εἰς Προπύλ., 1, 241. *Τριγύριζαν τώρα 'ς τὰ δυὸ σαλόνια καὶ 'ς τὸ διάδρομο μὲ φορέματα γιορτινὰ* Γ. Ξενόπ., Ἀφροδ., 263 || Ἄσμ.

Γιαννάκη, τί τὰ φόρεσες τὰ γιορτινά σου ροῦχα,
τὴν κόκκινη τὴ φέρμελη, τὸ πράσινο ταμπάρο;

(*φέρμελη* = εἶδος ἀνδρικοῦ γελέκου· *ταμπάρο* = εἶδος ἐπανωφορίου ἀχειριδώτου) Πελοπν. (Δίβρ.)

Θὰ στείλω βάγια τῶν Βαγιῶν, λαλούδια τοῦ Λαζάρου,
καὶ τὸ Μεγάλο Σάββατο τὰ γιορτινά σου ροῦχα

(μοιρολ.) Πελοπν. (Σκορτσιν.) **β)** Θηλ. ὡς οὐσ., νοουμένης τῆς λ. ἡ μ έ ρ α, ἑορτάσιμος ἡμέρα, ἡ ἑορτὴ Κεφαλλ. **γ)** Οὐδ. πληθ. ὡς οὐσ., νοουμένου τοῦ οὐσ. φ ο ρ έ μ α τ α, ρ ο ῦ χ α, ἡ ἑορτάσιμος ἐνδυμασία σύνηθ.: *Ἔβαλε - ἐφόρεσε - ἤρθε (μὲ) τὰ γιορτινά του. Βάζω τὰ γιορτινά μου* σύνηθ. *Χόριβαν οἱ τσοῦπις μὶ τὰ γιουρτ'νά τ'ς κὶ τὰ φλωριὰ ἀρμαθιὲς 'ς τοὺ λιμό τ'ς* Στερελλ. (Παρνασσ.) *Ν-δυμένοι 'ς τὰ γιορτινά των ἐχορεύγασι μ-πάρα πολ-λὺν ὡραῖα* Χίος || Ποιήμ.

Κάθε λεβέντης, κάθε ταίρι
τὰ γιορτινὰ λαμπροφοροῦνε
καὶ μὲ λαμπάδ' ἄσπρη 'ς τὸ χέρι
Χριστὸς ἀνέστη ὅλοι ἀκοῦνε

Φ. Πανᾶ, Λυρικ., 405.

Κανεὶς διαβάτης δὲν περνᾷ,
κἀνέν' αὐτὴ δὲν καρτερεῖ,
ποὺ 'ς τὰ μπαλκόνι ὀρθὴ φορεῖ
τὸ γιορτινό της τὸ γκρενὰ

Ζ. Παπαντων. εἰς Ἀνθολ. Η. Ἀποστολίδ., 336. **2)** Ὁ ἑορτασίμως ἐνδεδυμένος πολλαχ.: *Γιορτινὸ σὲ βλέπω σήμερα* Κεφαλλ. κ.ἀ. || Ποίημ.

Τριγύρω πᾶν οἱ ἄλλοι χωριανοί, φίλοι καὶ συμπεθέροι
γιορτινοὶ κι ἀρματωμένοι

Γ. Βλαχογιάνν., Λόγ. κι ἀντίλογ., 78.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ